

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 30ής Απριλίου 2014*

«Τομέας των τηλεπικοινωνιών — Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών —
Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Άρθρο 56 ΣΛΕΕ — Οδηγία 2002/21/ΕΚ — Διασυνοριακή παροχή
πακέτων ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων — Υπό όρους πρόσβαση — Αρμοδιότητα των
εθνικών κανονιστικών αρχών — Καταχώριση — Υποχρέωση εγκαταστάσεως»

Στην υπόθεση C-475/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το
Fővárosi Törvényszék (Ουγγαρία) με απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο
Δικαστήριο στις 22 Οκτωβρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

UPC DTH Sàrl

κατά

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, J. L. da Cruz Vilaça (εισηγητή), Γ.
Αρέστη, J.-C. Bonichot και A. Arabadžiev, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της
20ής Νοεμβρίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η UPC DTH Sàrl, εκπροσωπούμενη από τους G. Ormai, D. Petrányi, Z. Okányi, P. Szilas και
E. Csaró, ügyvédek,
- η Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese, εκπροσωπούμενη από τον N. Beke,
επικουρούμενο από τον G. Molnár-Bíró, ügyvéd,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση εκπροσωπούμενη από την K. Szijjártó καθώς και από τους M. Z. Fehér και
G. Molnár-Bíró,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Jacobs και τον T. Materne,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και T. Müller,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Kriauciūnas και την D. Stepanienė,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Bulterman και C. Wissels,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. H. Radu, καθώς και από τις R. I. Munteanu και I. Bara-Bușilă,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Ricziová,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Braun καθώς και από τις L. Nicolae και K. Talabér-Ritz,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 30ής Ιανουαρίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχεία γ' και στ', της οδηγίας 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (ΕΕ L 108, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ L 337, σ. 37, στο εξής: οδηγία-πλαίσιο), καθώς και του άρθρου 56 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της UPC DTH Sàrl (στο εξής: UPC), εταιρίας λουξεμβουργιανού δικαίου, και του Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökhelyettese (αντιπροέδρου της εθνικής αρχής επικοινωνιών, στο εξής: NMHH), ως προς τη διαδικασία επιτηρήσεως της αγοράς των ουγγρικών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά της UPC.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 98/84/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 1998, για τη νομική προστασία των υπηρεσιών που βασίζονται ή συνίστανται στην παροχή πρόσβασης υπό όρους (ΕΕ L 320, σ. 54), ορίζει:

«Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα μέτρα κατά των παράνομων συσκευών που παρέχουν μη επιτρεπόμενη πρόσβαση σε προστατευόμενες υπηρεσίες.»

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών

- 4 Το νέο κανονιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται στις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (στο εξής: ΝΚΠ) αποτελείται από την οδηγία-πλαίσιο και τέσσερις ειδικές οδηγίες, μεταξύ των οποίων οι οδηγίες 2002/20/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση I)

(EE L 108, σ. 21), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140 (στο εξής: οδηγία για την αδειοδότηση II), 2002/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση I) (EE L 108, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140 (στο εξής: οδηγία για την πρόσβαση II), και 2002/22/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία I) (EE L 108, σ. 51), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (EE L 337, σ. 11, στο εξής: οδηγία για την καθολική υπηρεσία II).

– Η οδηγία-πλαίσιο

5 Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας-πλαισίου έχει ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας και των ειδικών οδηγιών δεν θίγουν τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ουσιαστικών συμφερόντων του στον τομέα της ασφάλειας και για την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, καθώς και για να διευκολύνει τη διερεύνηση, εξιχνίαση και δίωξη εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης, από τις εθνικές κανονιστικές αρχές, ειδικών και αναλογικών υποχρεώσεων που ισχύουν για τους παρέχοντες υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.»

6 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας αυτής ορίζει:

«1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει εναρμονισμένο πλαίσιο για τη ρύθμιση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συναφών ευκολιών και συναφών υπηρεσιών [...]. [Μ' αυτήν καθορίζονται] τα καθήκοντα των εθνικών [κανονιστικών] αρχών και [προβλέπεται] σύνολο διαδικασιών για [τη διασφάλιση] της εναρμονισμένης εφαρμογής του [κανονιστικού] πλαισίου σε ολόκληρη την Κοινότητα.

3. Η παρούσα οδηγία, καθώς και οι ειδικές οδηγίες, ισχύουν υπό την επιφύλαξη των μέτρων που λαμβάνονται, σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο, τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου, για την επιδίωξη στόχων γενικού συμφέροντος, ιδίως σχετικά με τη ρύθμιση του περιεχομένου και την πολιτική στον οπτικοακουστικό τομέα.»

7 Το άρθρο 2 της οδηγίας-πλαισίου με τίτλο «Ορισμοί» προβλέπει:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) “δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών”: τα συστήματα μετάδοσης [...] που επιτρέπουν τη μεταφορά σημάτων, με τη χρήση καλωδίου [...] ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου, συμπεριλαμβανομένων των δορυφορικών δικτύων, [...]

[...]

γ) “υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών”: οι υπηρεσίες που παρέχονται συνήθως έναντι αμοιβής και των οποίων η παροχή συνίσταται, εν όλω ή [κατά κύριο λόγο], στη μεταφορά σημάτων σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και των υπηρεσιών μετάδοσης σε δίκτυα που χρησιμοποιούνται για ραδιοτηλεοπτικές μεταδόσεις, αλλά εξαιρουμένων των υπηρεσιών που παρέχουν περιεχόμενο μεταδιδόμενο με χρήση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή που ασκούν έλεγχο επί του περιεχομένου· δεν

περιλαμβάνουν επίσης τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 98/34/ΕΚ, οι οποίες δεν συνίστανται, εν όλω ή [κατά κύριο λόγο], στη μεταφορά σημάτων σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών·

[...]

εα) “συναφείς ευκολίες”: οι ευκολίες που σχετίζονται με δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή/και υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών και καθιστούν δυνατή ή/και στηρίζουν την παροχή υπηρεσιών μέσω του εν λόγω δικτύου ή/και υπηρεσίας ή έχουν τη δυνατότητα αυτή, περιλαμβάνουν δε, μεταξύ άλλων, συστήματα [...] υπό όρους πρόσβασης [...].

στ) “σύστημα υπό όρους πρόσβασης”: κάθε τεχνικό μέτρο ή/και ρύθμιση, όπου η πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία ραδιοηλεκτρονικής μετάδοσης σε κατανοητή μορφή εξαρτάται από τη συνδρομή ή κάποια άλλη μορφή προγενέστερης ειδικής άδειας·

[...]

ια) “συνδρομητής”: κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που έχει συνάψει σύμβαση με φορέα παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών·

[...]».

- 8 Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαίσου προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εθνικές κανονιστικές αρχές να λαμβάνουν κάθε εύλογο μέτρο με σκοπό την προαγωγή του ανταγωνισμού στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την εξέλιξη της εσωτερικής αγοράς καθώς και την υποστήριξη των συμφερόντων των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και να είναι τα μέτρα αυτά ανάλογα προς τους εν λόγω σκοπούς.

– Η οδηγία για την αδειοδότηση I

- 9 Η αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Οι όροι που μπορούν να συνοδεύουν τις γενικές άδειες και τα ειδικά δικαιώματα χρήσης, θα πρέπει να περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με απαιτήσεις και υποχρεώσεις στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου και του εθνικού δικαίου σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.»

- 10 Το άρθρο 3 της οδηγίας για την αδειοδότηση I, με τίτλο «Γενική άδεια δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», προβλέπει στις παραγράφους του 2 και 3:

«2. Η παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επιτρέπεται, με την επιφύλαξη των ειδικών υποχρεώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 2, ή των δικαιωμάτων χρήσης που αναφέρονται στο άρθρο 5, μόνον έπειτα από χορήγηση γενικής άδειας. Είναι δυνατόν να απαιτηθεί από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση η υποβολή κοινοποίησης, αλλά δεν προϋποτίθεται η έκδοση ρητής απόφασης ή άλλης διοικητικής πράξης από την εθνική κανονιστική αρχή, πριν από την άσκηση των εκ της άδειας δικαιωμάτων. Μετά την κοινοποίηση, εφόσον απαιτείται, μια επιχείρηση δύναται να εκκινήσει δραστηριότητα, ενδεχομένως με την επιφύλαξη των άρθρων 5, 6 και 7 σχετικά με τα δικαιώματα χρήσης.

Επιχειρήσεις που παρέχουν διασυνοριακές υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε διάφορα κράτη μέλη δεν θα υποχρεούνται να υποβάλουν άνω της μιας κοινοποίησης ανά ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

3. Η κοινοποίηση η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 2 περιορίζεται στην απλή υποβολή δήλωσης νομικού ή φυσικού προσώπου προς την εθνική κανονιστική αρχή, με την οποία γνωστοποιεί την πρόθεσή του να αρχίσει να παρέχει υπηρεσίες ή δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και στην υποβολή των ελάχιστων πληροφοριών οι οποίες απαιτούνται ώστε η εθνική κανονιστική αρχή να έχει τη δυνατότητα τήρησης μητρώου ή καταλόγου φορέων παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να περιορίζονται σε ό,τι είναι απαραίτητο για τον προσδιορισμό του φορέα παροχής, όπως οι αριθμοί μητρώου των επιχειρήσεων, και των προσώπων επαφής του φορέα παροχής, τη διεύθυνση του φορέα παροχής, τη σύντομη περιγραφή του δικτύου ή της υπηρεσίας και την προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της δραστηριότητας.»

- 11 Το άρθρο 6 της οδηγίας για την αδειοδότηση I, με τίτλο «Όροι που συνοδεύουν τη γενική άδεια και τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών, και ειδικές υποχρεώσεις», ορίζει στις παραγράφους του 1 και 3:

«1. Η γενική άδεια για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς και τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και τα δικαιώματα χρήσης αριθμών, μπορούν να υπόκεινται μόνο στους όρους που απαριθμούνται στο παράρτημα. Οι εν λόγω όροι [δεν δημιουργούν διακρίσεις], είναι αναλογικοί και διαφανείς [...].

[...]

3. Η γενική άδεια περιλαμβάνει μόνον ειδικούς για τον εν λόγω τομέα όρους, οι οποίοι ορίζονται στο μέρος A του παραρτήματος και δεν επαναλαμβάνει όρους που ισχύουν για τις επιχειρήσεις βάσει άλλης εθνικής νομοθεσίας.»

- 12 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας για την αδειοδότηση I έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων υποβολής πληροφοριών και εκθέσεων βάσει εθνικής νομοθεσίας πλην της σχετικής με τη γενική άδεια, οι εθνικές κανονιστικές αρχές μπορούν να απαιτούν από τις επιχειρήσεις να παρέχουν μόνον πληροφορίες δυνάμει της γενικής άδειας [...], οι οποίες δικαιολογούνται αναλογικά και αντικειμενικά [...].»

- 13 Το σημείο 8 του μέρους A του παραρτήματος της οδηγίας για την αδειοδότηση I αναφέρει τους κανόνες και τις προϋποθέσεις σχετικά με την προστασία του καταναλωτή που αφορούν συγκεκριμένα τον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

– Η οδηγία για την πρόσβαση I

- 14 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας για την πρόσβαση I προβλέπει:

«Οι εθνικές κανονιστικές αρχές μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 8, να επιβάλλουν υποχρεώσεις διαφάνειας όσον αφορά τη διασύνδεση ή/και την πρόσβαση, βάσει των οποίων απαιτείται από τους φορείς εκμετάλλευσης να δημοσιοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως πληροφορίες λογιστικής φύσεως, τεχνικές προδιαγραφές, χαρακτηριστικά δικτύου, όρους και προϋποθέσεις παροχής και χρήσης [...].»

– Η οδηγία 2009/140

- 15 Η αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2009/140 έχει ως εξής:

«Στόχος είναι η προοδευτική μείωση των εκ των προτέρων τομεακών κανόνων, καθώς θα αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός στην αγορά, ώστε τελικά οι ηλεκτρονικές επικοινωνίες να διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του ανταγωνισμού. Δεδομένου ότι οι αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών

έχουν επιδείξει ισχυρή ανταγωνιστική δυναμική τα τελευταία χρόνια, έχει σημασία να επιβάλλονται εκ των προτέρων κανονιστικές υποχρεώσεις μόνον εφόσον δεν υφίσταται πραγματικός και βιώσιμος ανταγωνισμός.»

Το ουγγρικό δίκαιο

16 Το ΝΚΠ μεταφέρθηκε στο ουγγρικό δίκαιο, μεταξύ άλλων, με τον νόμο υπ' αριθ. C του 2003, περί των ηλεκτρονικών επικοινωνιών [Az elektronikus hírközlésről szóló törvény, *Magyar Közlöny* 2003/136 (XI.27)].

17 Το άρθρο 1 του νόμου αυτού ορίζει:

«(1) Ο παρών νόμος εφαρμόζεται

a) σε κάθε δραστηριότητα ηλεκτρονικών επικοινωνιών η οποία ασκείται στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας ή από την επικράτεια αυτή, καθώς και σε κάθε δραστηριότητα κατά την οποία εκπέμπεται σήμα ραδιοσυχνότητας·

b) σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και σε κάθε άλλο οργανισμό με μη νομική προσωπικότητα και στους διευθυντές τους, που παρέχει την υπηρεσία ή ασκεί τη δραστηριότητα για την οποία γίνεται λόγος στο σημείο a ή συναφή δραστηριότητα.

[...]»

18 Κατά το άρθρο 10, στοιχείο m, του εν λόγω νόμου, η εθνική κανονιστική αρχή εξετάζει, μεταξύ άλλων, διοικητικά ζητήματα που αφορούν την κοινοποίηση υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τη διαχείριση των στοιχείων ταυτότητας των παρεχόντων τις υπηρεσίες, την τήρηση των επιβαλλομένων από την κανονιστική ρύθμιση αρχείων, την αντιμετώπιση των παρεμβολών και την επιτήρηση της αγοράς.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19 Η UPC είναι εμπορική εταιρία, εγγεγραμμένη στο μητρώο εταιριών του Λουξεμβούργου και παρέχει, από το λουξεμβουργιανό έδαφος, σε συνδρομητές διαμένοντες σε άλλα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων στην Ουγγαρία, πακέτα υπηρεσιών μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, με χρήση συστήματος υπό όρους προσβάσεως, τα οποία αναμεταδίδονται μέσω δορυφόρου.

20 Εφόσον η UPC δεν έχει την κυριότητα της δορυφορικής υποδομής, χρησιμοποιεί για τον σκοπό αυτό τις υπηρεσίες τρίτων. Εξάλλου, δεν ασκεί κανένα έλεγχο επί του περιεχομένου των προγραμμάτων. Η χρέωση των χρηστών για την παροχή της υπηρεσίας περιλαμβάνει τόσο το κόστος μεταδόσεως όσο και τα τέλη που καταβάλλονται σε ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και σε εταιρίες συλλογικής διαχείρισεως στο πλαίσιο δημοσιοποιήσεως του περιεχομένου των προγραμμάτων.

21 Στην Ουγγαρία, η NMHH είναι η αρμόδια εθνική αρχή στον τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

22 Στο πλαίσιο της αναδιαρθρώσεως των δραστηριοτήτων της στο εν λόγω κράτος μέλος, η UPC είχε, από την άνοιξη του 2010, συνομιλίες με τον προκάτοχο της NMHH, μεταξύ άλλων, περί της υποχρεώσεως του παρέχοντος υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών να εγγραφεί στο μητρώο εταιριών από την εθνική κανονιστική αρχή που έχει αρμοδιότητα επί του εδάφους στο οποίο σκοπεύει να παράσχει τις υπηρεσίες αυτές.

- 23 Στις 8 Οκτωβρίου 2010, η UPC πληροφόρησε την ΝΜΗΗ ότι είχε υποβάλει αίτηση γνωμοδότησεως ενώπιον των αρμόδιων αρχών της έδρας της, ήτοι του Institut luxembourgeois de régulation (στο εξής: ILR), με σκοπό να διαλευκανθεί η νομική της κατάσταση. Το ILR εξέδωσε γνωμοδότηση στην οποία ανέφερε ότι οι λουξεμβουργιανές αρχές ήσαν κατά τόπον αρμόδιες όσον αφορά τις παρεχόμενες από την UPC υπηρεσίες και ότι, υπό το πρίσμα του λουξεμβουργιανού δικαίου, οι παρεχόμενες από την εταιρία αυτή υπηρεσίες δεν συνιστούν υπηρεσίες παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- 24 Με απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, η ΝΜΗΗ, ως πρωτοβάθμια διοικητική αρχή, κίνησε διαδικασία επιτηρήσεως της αγοράς κατά της UPC. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η ΝΜΗΗ επέβαλε στην UPC να της προσκομίσει την τεκμηρίωση σχετικά με τη συμβατική της σχέση με έναν από τους συνδρομητές της.
- 25 Στηριζόμενη, μεταξύ άλλων, στη γνωμοδότηση του ILR, η UPC αρνήθηκε να κοινοποιήσει τις ζητηθείσες πληροφορίες και ζήτησε από την ΝΜΗΗ να θέσει τέλος στη διαδικασία επιτηρήσεως της αγοράς λόγω ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας και καθ' ύλην αρμοδιότητας. Στη συνέχεια, η ΝΜΗΗ, με την από 10 Δεκεμβρίου 2010 απόφαση, επέβαλε στην UPC πρόστιμο 300 000 ουγγρικών φιορινίων (HUF), για τον λόγο ότι η UPC δεν της προσκόμισε τις ζητηθείσες πληροφορίες. Η UPC υπέβαλε ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αντιπρόεδρου της ΝΜΗΗ ο οποίος, ως δευτεροβάθμια αρχή, απέρριψε την εν λόγω ένσταση.
- 26 Κατόπιν αυτού, η UPC ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο τον έλεγχο νομιμότητας της αποφάσεως αυτής, προβάλλοντας ότι συντρέχει παραβίαση του εθνικού δικαίου. Το Fővárosi Törvényszék ακύρωσε την εν λόγω απόφαση για δικονομικούς λόγους και επέβαλε στον αντιπρόεδρο της ΝΜΗΗ να την επανεξετάσει.
- 27 Στο πλαίσιο της εν λόγω επανεξετάσεως, ο αντιπρόεδρος της ΝΜΗΗ δήλωσε ότι έχει διεθνή δικαιοδοσία και είναι καθ' ύλην αρμόδιος και απέρριψε εκ νέου την υποβληθείσα από την UPC ένσταση κατά της πρωτοβάθμιας διοικητικής αποφάσεως, μειώνοντας σε 100 000 HUF το επιβληθέν πρόστιμο.
- 28 Στη συνέχεια, η UPC άσκησε ένδικη προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου με σκοπό την ακύρωση της αποφάσεως αυτής καθώς και της εκδοθείσας από την πρωτοβάθμια διοικητική αρχή αποφάσεως.
- 29 Κατά το Fővárosi Törvényszék, η λύση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί απαιτεί, προηγουμένως, να δοθεί απάντηση, μεταξύ άλλων, στα ερωτήματα σχετικά με την καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα των ουγγρικών και λουξεμβουργιανών αρχών και το συμβατό της παρεχόμενης από την UPC υπηρεσίας με το δίκαιο της Ένωσης.
- 30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Fővárosi Törvényszék αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 2, στοιχείο γ', της [οδηγίας-πλασίου] την έννοια ότι πρέπει να χαρακτηριστεί ως υπηρεσία παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών η υπηρεσία για την οποία ο παρέχων τις υπηρεσίες προσφέρει, έναντι αντιπαροχής, την υπό όρους πρόσβαση σε πακέτο προγραμμάτων, το οποίο περιλαμβάνει υπηρεσίες ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων και αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου;
- 2) Έχει η Συνθήκη [ΛΕΕ] την έννοια ότι η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών εκτείνεται στην περιγραφείσα στο πρώτο ερώτημα υπηρεσία, στην περίπτωση που πρόκειται για υπηρεσία παρεχόμενη από το Λουξεμβούργο στο έδαφος της Ουγγαρίας;

- 3) Έχει η Συνθήκη [ΛΕΕ] την έννοια ότι, στην περίπτωση της περιγραφείσας στο πρώτο ερώτημα υπηρεσίας, η χώρα προορισμού, προς την οποία κατευθύνεται η υπηρεσία, έχει δικαίωμα να περιορίζει την παροχή των υπηρεσιών αυτών, επιβάλλοντας την υποχρεωτική εγγραφή του [παρέχοντος την] υπηρεσία στα μητρώα εταιριών του κράτους μέλους και την εγκατάστασή του υπό μορφή υποκαταστήματος ή αυτόνομης νομικής οντότητας, καθώς και εμμένοντας στο ότι η παροχή του εν λόγω είδους υπηρεσιών είναι δυνατή μόνον μέσω υποκαταστήματος ή αυτόνομης νομικής οντότητας που ιδρύθηκαν για τον σκοπό αυτό;
- 4) Έχει η Συνθήκη [ΛΕΕ] την έννοια ότι οι σχετικές με τις περιγραφείσες στο πρώτο ερώτημα υπηρεσίες διοικητικές διαδικασίες, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους εντός του οποίου ασκεί δραστηριότητες ή είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο εταιριών η παρέχουσα την υπηρεσία εταιρία, υπόκεινται στην αρμοδιότητα του κράτους μέλους, το οποίο είναι κατά τόπον αρμόδιο με κριτήριο τον τόπο [παροχής] της υπηρεσίας;
- 5) Έχει το άρθρο 2, στοιχείο γ', της [οδηγίας-πλασίου] την έννοια ότι η περιγραφείσα στο πρώτο ερώτημα υπηρεσία πρέπει να χαρακτηριστεί ως υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή η εν λόγω υπηρεσία πρέπει να χαρακτηριστεί ως παρεχόμενη υπό όρους υπηρεσία με τη χρήση συστήματος υπό όρους προσβάσεως του άρθρου 2, στοιχείο στ', της οδηγίας [αυτής];
- 6) Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, έχουν οι κρίσιμες για την υπόθεση διατάξεις την έννοια ότι ο παρέχων την περιγραφείσα στο πρώτο ερώτημα υπηρεσία πρέπει να χαρακτηριστεί ως παρέχων υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σύμφωνα με την κανονιστική ρύθμιση [της Ένωσης];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 31 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι τα υποβληθέντα ενώπιον του Δικαστηρίου προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο χωριστές ομάδες, αναλόγως των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητείται η ερμηνεία.
- 32 Συγκεκριμένα, η μεν πρώτη ομάδα αφορά την ερμηνεία της οδηγίας-πλασίου, για να καθοριστεί η φύση και το περιεχόμενο της ασκούμενης από την UPC δραστηριότητας (πρώτο, πέμπτο και έκτο ερώτημα), η δε δεύτερη ομάδα έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ, στις υπηρεσίες της κυρίας δίκης (δεύτερο έως τέταρτο ερώτημα).

Επί της ερμηνείας της οδηγίας-πλασίου

- 33 Με το πρώτο, το πέμπτο και το έκτο ερώτημά του, τα οποία αρμόζει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, της υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων εμπίπτει στην έννοια της «υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών» κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλασίου ή πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «σύστημα υπό όρους προσβάσεως» κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης να διευκρινιστεί αν ο παρέχων την υπηρεσία αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ως προς το ΝΚΠ.
- 34 Το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφασή του UPC Nederland (C-518/11, EU:C:2013:709), ανάλογο ερώτημα με αυτό που υπέβαλε κατά πρώτον το αιτούν δικαστήριο.

- 35 Η εν λόγω υπόθεση UPC Nederland αφορούσε υπηρεσία παροχής καλωδιακού πακέτου ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, την οποία προσφέρει η εταιρία αυτή στους κατοίκους ενός ολλανδικού δήμου.
- 36 Με την εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η οδηγία-πλαίσιο καθιερώνει σαφή διάκριση μεταξύ της παραγωγής του περιεχομένου, η οποία συνεπάγεται συντακτική ευθύνη, και της διακινήσεως του περιεχομένου, η οποία ουδόλως συνεπάγεται τέτοια ευθύνη. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το περιεχόμενο και η μετάδοσή του εμπίπτει σε διαφορετικές ρυθμίσεις με διαφορετικούς σκοπούς (βλ. απόφαση UPC Nederland, EU:C:2013:709, σκέψη 41).
- 37 Το Δικαστήριο υπογράμμισε επίσης ότι, καίτοι οι πελάτες της UPC Nederland BV γίνονται συνδρομητές με σκοπό να έχουν πρόσβαση στο βασικό καλωδιακό πακέτο που η εταιρία αυτή προτείνει, τούτο δεν συνεπάγεται, εντούτοις, ότι η δραστηριότητά της, η οποία συνίσταται στη μετάδοση των προγραμμάτων που παράγουν οι συντάκτες του περιεχομένου —εν προκειμένω οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί— διοχετεύοντας τα προγράμματα αυτά έως το ευρισκόμενο στην κατοικία των συνδρομητών της σημείο συνδέσεως του καλωδιακού της δικτύου, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλαισίου (βλ. απόφαση UPC Nederland, EU:C:2013:709, σκέψη 43).
- 38 Βάσει των στοιχείων αυτών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή ενός βασικού καλωδιακού πακέτου εμπίπτει στην έννοια των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και, ως εκ τούτου, στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του ΝΚΠ, εφόσον η υπηρεσία αυτή περιλαμβάνει τη μεταφορά σημάτων μέσω καλωδιακού δικτύου (βλ. απόφαση UPC Nederland, EU:C:2013:709, σκέψη 44).
- 39 Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι το γεγονός ότι τα έξοδα μεταδόσεως που χρεώνονται στους συνδρομητές περιλαμβάνουν την αμοιβή των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών και τα δικαιώματα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισεως δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για τη δημοσιοποίηση του περιεχομένου τους δεν αποκλείει τον χαρακτηρισμό της υπηρεσίας που παρέχει η UPC ως «υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών» κατά την έννοια του ΝΚΠ (βλ. απόφαση UPC Nederland, EU:C:2013:709, σκέψη 46).
- 40 Κατά το πρότυπο της UPC Nederland BV και όπως αυτό προκύπτει από την προσκομισθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου στην παρούσα υπόθεση δικογραφία, η UPC δεν παράγει η ίδια τα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία μεταδίδει και δεν φέρει τη συντακτική ευθύνη του περιεχομένου τους. Εξάλλου, η συνδρομή στην παρεχόμενη από την UPC υπηρεσία δεν περιλαμβάνει μόνον το κόστος μεταδόσεως, αλλά και τα τέλη που καταβάλλονται στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς και στις εταιρίες συλλογικής διαχείρισεως στο πλαίσιο της δημοσιοποίησεως των μεταδιδόμενων προγραμμάτων.
- 41 Περαιτέρω, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, στοιχεία α' και γ', της οδηγίας-πλαισίου, το γεγονός ότι η μεταφορά σημάτων στα δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών πραγματοποιείται με τη χρήση καλωδίου ή με δορυφορική υποδομή ουδόλως είναι καθοριστικό για την ερμηνεία της έννοιας της «υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών» κατά τη διάταξη αυτή.
- 42 Εντούτοις, η UPC διατείνεται ότι δεν παρέχει υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλαισίου, εφόσον δεν μεταδίδει κανένα σήμα και δεν διαθέτει δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ήτοι δορυφορική υποδομή. Προς τούτο, χρησιμοποιεί υπηρεσίες και εξοπλισμούς τρίτων.
- 43 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι η μεταφορά του σήματος λαμβάνει χώρα μέσω υποδομής που δεν ανήκει στην UPC δεν ασκεί επιρροή στον χαρακτηρισμό της φύσεως της υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, σημασία έχει, συναφώς, μόνον το γεγονός ότι η UPC είναι υπεύθυνη έναντι των τελικών χρηστών για τη μετάδοση του σήματος που τους διασφαλίζει την παροχή της υπηρεσίας στην οποία είναι συνδρομητές.

- 44 Κάθε άλλη ερμηνεία θα περιόριζε αισθητώς την εμβέλεια του ΝΚΠ, θα έθιγε την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεών του και θα διακύβευε, επομένως, την επίτευξη των σκοπών του. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2009/140, ο σκοπός του ΝΚΠ έγκειται στη δημιουργία μιας πραγματικής εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στο πλαίσιο της οποίας οι επικοινωνίες αυτές θα πρέπει να καταλήξουν τελικώς να διέπονται μόνον από το δίκαιο του ανταγωνισμού, ο αποκλεισμός των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης, όπως η UPC, από το πεδίο εφαρμογής του με την πρόφαση ότι δεν αρκείται στη μεταφορά σήματος θα καθιστούσε το ΝΚΠ, κατά ένα σημαντικό μέρος, ως άνευ αντικειμένου (βλ., συναφώς, απόφαση UPC Nederland, EU:C:2013:709, σκέψη 45).
- 45 Μολονότι βάσει της ερμηνείας την οποία έδωσε το Δικαστήριο στην απόφαση UPC Nederland (EU:C:2013:709) μπορεί να δοθεί απάντηση στο ζήτημα του, βάσει του ΝΚΠ, χαρακτηρισμού της παρεχόμενης από την UPC υπηρεσίας, πρέπει, εντούτοις, να υπομνησθεί ότι η εν λόγω υπηρεσία υπόκειται σε υπό όρους πρόσβαση, εφόσον οι συνδρομητές της UPC έχουν πρόσβαση στα προγράμματα που μεταδίδονται μέσω δορυφόρου κατόπιν αποκωδικοποίησής τους.
- 46 Έχοντας υπόψη αυτό το στοιχείο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μήπως η παρεχόμενη από την UPC υπηρεσία δεν πρέπει να θεωρηθεί ως υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλαίσου, αλλά ως «σύστημα υπό όρους προσβάσεως», κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της ίδιας οδηγίας.
- 47 Όπως τόνισε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών της, η αμφιβολία αυτή του αιτούντος δικαστηρίου βασιζέται προφανώς στην προκείμενη ότι η υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών και το σύστημα υπό όρους προσβάσεως αποκλείονται αμοιβαίως.
- 48 Ως εκ τούτου η προκείμενη αυτή είναι εσφαλμένη.
- 49 Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας-πλαίσου καθορίζει το «σύστημα της υπό όρους προσβάσεως», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, ως «κάθε τεχνικό μέτρο ή/και ρύθμιση, όπου η πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία ραδιοηλεκτρονικής μετάδοσης σε κατανοητή μορφή, εξαρτάται από τη συνδρομή ή κάποια άλλη μορφή προγενέστερης ειδικής άδειας».
- 50 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι το υπό όρους σύστημα προσβάσεως αποτελεί τρόπο προσβάσεως σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική υπηρεσία και προϋποθέτει την εγκατάσταση τεχνικού εξοπλισμού, σκοπός του οποίου είναι να επιτρέπει την πρόσβαση στην υπηρεσία αυτή μόνον στα πρόσωπα που έχουν εγγραφεί ως συνδρομητές στον παρέχοντα την εν λόγω υπηρεσία. Πάντως, μόνον το σύστημα της υπό όρους προσβάσεως δεν καθιστά δυνατή την πρόσβαση σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική υπηρεσία. Η πρόσβαση αυτή εξαρτάται πάντοτε από τη μεταφορά των σημάτων μέσω του δικτύου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- 51 Επομένως, η εγκατάσταση συστήματος υπό όρους προσβάσεως συνδέεται άμεσα με την παροχή της προστατευόμενης υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, σε όλες τις καταστάσεις κατά τις οποίες ο φορέας του συστήματος της υπό όρους προσβάσεως είναι, συγχρόνως, ο παρέχων την υπηρεσία μεταδόσεως ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών προγραμμάτων, όπερ προφανώς συντρέχει στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρόκειται για ενοποιημένη υπηρεσία στο πλαίσιο της οποίας η παροχή της ραδιοφωνικής ή τηλεοπτικής υπηρεσίας αποτελεί το κεντρικό στοιχείο της ασκούμενης από τον εν λόγω φορέα δραστηριότητας, το δε σύστημα της υπό όρους προσβάσεως είναι δευτερεύον στοιχείο.
- 52 Λαμβανομένου υπόψη του παρεπόμενου χαρακτήρα του, το σύστημα της υπό όρους προσβάσεως μπορεί να συνδέεται με υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών που έχει ως αντικείμενο τη μετάδοση ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών προγραμμάτων, χωρίς αυτή να παύει να αποτελεί υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών του εν λόγω συστήματος.

- 53 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το άρθρο 2, στοιχείο εα', της οδηγίας-πλαisiού, κατά το οποίο τα συστήματα της υπό όρους προσβάσεως αποτελούν υπηρεσίες συναφείς προς δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή/και υπηρεσία ηλεκτρονικών επικοινωνιών και καθιστούν δυνατή ή/και στηρίζουν την παροχή υπηρεσιών μέσω του εν λόγω δικτύου ή/και υπηρεσίας.
- 54 Επιπλέον, καίτοι η οδηγία 98/84 θέτει συγκεκριμένους κανόνες για τα συστήματα της υπό όρους προσβάσεως, εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο της 1, το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής περιορίζεται στην προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα μέτρα για την καταπολέμηση των μη σύννομων εξοπλισμών μέσω των οποίων καθίσταται δυνατή η απαγορευόμενη πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η εν λόγω οδηγία δεν επηρεάζει τον χαρακτηρισμό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών της οποίας το περιεχόμενο υπόκειται σε υπό όρους πρόσβαση.
- 55 Εξάλλου, όσον αφορά το ζήτημα κατά πόσον ο παρέχων υπηρεσία, όπως η παρεχόμενη από την UPC, πρέπει να θεωρηθεί ως φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών από απόψεως του ΝΚΠ, επισημαίνεται ότι ούτε η οδηγία-πλαίσιο ούτε η οδηγία για την αδειοδότηση I περιλαμβάνουν ορισμό της έννοιας του «φορέα παροχής υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών».
- 56 Πάντως, κατά το άρθρο 2, στοιχείο ια', της οδηγίας-πλαisiού «συνδρομητής» είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση με «φορέα παροχής διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών».
- 57 Επομένως, διαπιστώνεται ότι ο παρέχων υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλαisiού, είναι φορέας παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά την έννοια της οδηγίας αυτής.
- 58 Συνεπώς, στο πρώτο, το πέμπτο και το έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλαisiού έχει την έννοια ότι υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων εμπίπτει στην έννοια της «υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών», κατά τη διάταξη αυτή. Το γεγονός ότι η εν λόγω υπηρεσία περιλαμβάνει σύστημα υπό όρους προσβάσεως, κατά το άρθρο 2, στοιχεία εα' και στ', της οδηγίας-πλαisiού, δεν ασκεί συναφώς επιρροή. Ο φορέας που παρέχει υπηρεσία όπως αυτή της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, από απόψεως της οδηγίας-πλαisiού.

Επί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 59 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν, υπό συνθήκες όπως αυτές της κύριας δίκης, υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων αποτελεί παροχή υπηρεσιών υπό την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ.
- 60 Συνομολογείται ότι η UPC είναι εταιρία εγκατεστημένη στο Λουξεμβούργο και παρέχει στους συνδρομητές που διαμένουν σε άλλα κράτη μέλη πακέτα υπηρεσιών μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων.

- 61 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εκπομπή τηλεοπτικών μηνυμάτων καθώς και η μετάδοσή τους εμπίπτουν στους κανόνες της Συνθήκης για την παροχή υπηρεσιών (βλ., συναφώς, αποφάσεις *De Coster*, C-17/00, EU:C:2001:651, σκέψη 28, καθώς και *United Pan-Europe Communications Belgium κ.λπ.*, C-250/06, EU:C:2007:783, σκέψη 28).
- 62 Εντούτοις, το ζήτημα του κατά πόσον εθνική ρύθμιση στον τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως ο νόμος C του 2003, πρέπει να εξετάζεται βάσει του άρθρου 56 ΣΛΕΕ εξαρτάται από τον βαθμό εναρμόνισης που έχει επιτευχθεί εντός της Ένωσης στον τομέα αυτόν.
- 63 Συγκεκριμένα, κάθε εθνικό μέτρο σε τομέα ο οποίος αποτέλεσε το αντικείμενο πλήρους εναρμόνισης στο επίπεδο της Ένωσης πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα όχι τις διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου, αλλά αυτές του εν λόγω μέτρου εναρμόνισης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, σκέψη 64, και *Citroën Belux*, C-265/12, EU:C:2013:498, σκέψη 31).
- 64 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας-πλαisiού, «οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας και των ειδικών οδηγιών [που αποτελούν το ΝΚΠ] δεν θίγουν τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των ουσιαστικών συμφερόντων του στον τομέα της ασφάλειας και για την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης, από τις εθνικές κανονιστικές αρχές, ειδικών και αναλογικών υποχρεώσεων που ισχύουν για τους παρέχοντες υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών».
- 65 Επομένως, το άρθρο 1, παράγραφος 3, της οδηγίας-πλαisiού προβλέπει ότι δεν θίγονται τα μέτρα που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο, τηρουμένου του δικαίου της Ένωσης, για την επιδίωξη στόχων γενικού συμφέροντος.
- 66 Εξάλλου, από το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού προκύπτει ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές κανονιστικές αρχές λαμβάνουν κάθε εύλογο μέτρο με σκοπό την προώθηση του ανταγωνισμού στην παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς καθώς και την υποστήριξη των συμφερόντων των πολιτών της Ένωσης, και ότι τα μέτρα αυτά είναι ανάλογα των εν λόγω σκοπών.
- 67 Συναφώς, η αιτιολογική σκέψη 15 της οδηγίας για την αδειοδότηση I αναφέρει ότι οι όροι που μπορούν να συνοδεύουν τις γενικές άδειες θα πρέπει να περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για τη διασφάλιση της συμμορφώσεως με τις υποχρεώσεις στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.
- 68 Η οδηγία για την πρόσβαση I ορίζει, στο άρθρο της 9, παράγραφος 1, ότι οι εθνικές αρχές μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις διαφάνειας όσον αφορά τη διασύνδεση ή/και την πρόσβαση, βάσει των οποίων απαιτείται από τους φορείς εκμεταλλεύσεως να δημοσιοποιούν συγκεκριμένες πληροφορίες.
- 69 Τέλος, με την απόφαση *Telekomunikacja Polska* (C-522/08, EU:C:2010:135, σκέψη 29), το Δικαστήριο, αφού διαπίστωσε ότι το άρθρο 20 της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία I εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη της εθνικής ρυθμίσεως σχετικά με την προστασία των καταναλωτών σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, έκρινε ότι η οδηγία-πλαίσιο και η οδηγία για την καθολική υπηρεσία I δεν προβλέπουν πλήρη εναρμόνιση των σχετικών με την προστασία των καταναλωτών πτυχών.
- 70 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν εναρμόνισε πλήρως τον τομέα των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και, κατά συνέπεια, η εθνική νομοθεσία της κύριας δίκης πρέπει να εξετασθεί από απόψεως του άρθρου 56 ΣΛΕΕ όσον αφορά τις μη καλυπτόμενες από το ΝΚΠ πτυχές.

- 71 Πάντως, η ΝΜΗΗ και η Ουγγρική Κυβέρνηση προτείνουν να δοθεί αρνητική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, καθόσον η UPC δεν ασκεί καμία δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων στο κράτος μέλος της έδρας της.
- 72 Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι το δικαίωμα ενός επιχειρηματία εγκατεστημένου σε κράτος μέλος να παρέχει υπηρεσίες σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 56 ΣΛΕΕ, δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω επιχειρηματίας παρέχει τις υπηρεσίες αυτές και στο κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένος. Συγκεκριμένα, το άρθρο αυτό απαιτεί μόνον ο παρέχων τις υπηρεσίες να είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος πλην του κράτους μέλους του αποδέκτη των υπηρεσιών (βλ. απόφαση *Carmen Media Group*, C-46/08, EU:C:2010:505, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 73 Εξάλλου, η Τσεχική, η Ρουμανική και η Σλοβακική Κυβέρνηση διατείνονται ότι η ασκούμενη από την UPC δραστηριότητα επί του ουγγρικού εδάφους δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, καθόσον η δραστηριότητα αυτή δεν είναι προσωρινή ή περιστασιακή, αλλά μόνιμη και συστηματική. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η UPC καταχρηστικώς επικαλείται την εφαρμογή των κανόνων σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών τις οποίες διασφαλίζει το άρθρο αυτό.
- 74 Παρατηρείται επίσης ότι καμία διάταξη της Συνθήκης ΣΕΕ δεν καθιστά δυνατό τον καθορισμό, κατά τρόπο γενικό, της διάρκειας ή της συχνότητας παροχής πέραν των οποίων η παροχή μιας υπηρεσίας ή ορισμένου είδους υπηρεσίας εντός άλλου κράτους μέλους δεν μπορεί πλέον να θεωρηθεί ως παροχή υπηρεσιών, με αποτέλεσμα ο όρος «υπηρεσία» κατά την έννοια της Συνθήκης μπορεί να καλύπτει υπηρεσίες πολύ διαφορετικής φύσεως, περιλαμβανομένων και υπηρεσιών που παρέχονται επί παρατεταμένο χρονικό διάστημα, ακόμα και επί πλείονα έτη (βλ. αποφάσεις *Schnitzer*, C-215/01, EU:C:2003:662, σκέψεις 30 και 31, καθώς και της 10ης Μαΐου 2012, *Duomo Gra κ.λπ.*, C-357/10 έως C-359/10, EU:C:2012:283, σκέψη 32).
- 75 Συνεπώς, απλώς και μόνον το γεγονός ότι ένας επιχειρηματίας που είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος παρέχει κατά το μάλλον ή ήττον συχνά ή τακτικά πανομοιότυπες ή όμοιες υπηρεσίες εντός άλλου κράτους μέλους χωρίς να διαθέτει εκεί υποδομή παρέχουσα σ' αυτόν τη δυνατότητα να ασκεί κατά τρόπο σταθερό και συνεχή μια επαγγελματική δραστηριότητα σε αυτό το κράτος μέλος και να απευθύνεται, από την υποδομή αυτή, και στους υπηκόους αυτού του κράτους μέλους δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι ο ως άνω επιχειρηματίας είναι εγκατεστημένος σε αυτό το κράτος μέλος (απόφαση *Schnitzer*, EU:C:2003:662, σκέψη 32).
- 76 Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι το γεγονός ότι μια επιχείρηση είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος με σκοπό να παρακάμψει τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους δεν αποκλείει ότι οι εκπομπές της μπορούν να θεωρηθούν ως υπηρεσίες υπό την έννοια της Συνθήκης. Συγκεκριμένα, το ζήτημα αυτό διαφέρει του ζητήματος αν κράτος μέλος μπορεί να λαμβάνει μέτρα για να εμποδίζει παρέχοντα υπηρεσίες εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος να καταστρατηγεί την εσωτερική του νομοθεσία (βλ. απόφαση *TV10*, C-23/93, EU:C:1994:362, σκέψη 15).
- 77 Εξάλλου, το γεγονός και μόνον ότι η άσκηση θεμελιώδους ελευθερίας γίνεται με σκοπό να επωφεληθεί μια επιχείρηση από την ευνοϊκότερη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους δεν αρκεί προς συναγωγή του συμπεράσματος ότι υφίσταται καταχρηστική άσκηση της ελευθερίας αυτής (βλ., συναφώς, απόφαση *Cadbury Schweppes και Cadbury Schweppes Overseas*, C-196/04, EU:C:2006:544, σκέψη 37).
- 78 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων συνιστά παροχή υπηρεσιών κατά το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

Επί του τετάρτου ερωτήματος

- 79 Με το τέταρτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν οι διαδικασίες επιτηρήσεως σχετικά με υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο διαμένουν οι αποδέκτες των εν λόγω υπηρεσιών ή των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση που παρέχει αυτές τις υπηρεσίες.
- 80 Το ζήτημα αυτό ανέκυψε από τις συζητήσεις που διεξήχθησαν στη διαφορά της κύριας δίκης ως προς τις καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητες των ουγγρικών και λουξεμβουργιανών αρχών, αντιστοίχως, όσον αφορά τις διαδικασίες επιτηρήσεως που εφαρμόζονται στις δραστηριότητες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, οι οποίες ασκούνται από το λουξεμβουργιανό έδαφος και προορίζονται για πρόσωπα διαμένοντα επί του ουγγρικού εδάφους.
- 81 Υπενθυμίζεται ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά τη νομιμότητα του προστίμου που επιβλήθηκε στην UPC από την ΝΜΗΗ, λόγω της αρνήσεως της εταιρίας αυτής να κοινοποιήσει στην ΝΜΗΗ τις πληροφορίες για τη συμβατική σχέση μεταξύ της UPC και ενός συνδρομητή της. Το εν λόγω αίτημα παροχής πληροφοριών υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας επιτηρήσεως της αγοράς που κινήθηκε κατά της UPC κατόπιν καταγγελιών από συνδρομητές της εταιρίας αυτής.
- 82 Από τη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η UPC παρέχει επί του ουγγρικού εδάφους «υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, κατά το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας-πλασιού.
- 83 Στο πλαίσιο αυτό, η μετάδοση από την UPC, σε συνδρομητές διαμένοντες στην Ουγγαρία, πακέτων προγραμμάτων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων με χρήση συστήματος υπό όρους προσβάσεως τα οποία αναμεταδίδονται μέσω δορυφόρου εμπίπτει στο ΝΚΠ και, μεταξύ άλλων, στην οδηγία για την αδειοδότηση I.
- 84 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας για την αδειοδότηση I, η γενική άδεια που ισχύει για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορεί να υπόκειται μόνον στις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο μέρος Α του παραρτήματος της οδηγίας αυτής.
- 85 Παρατηρείται επίσης ότι, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας για την αδειοδότηση I, σε συνδυασμό με το σημείο 8 του μέρους Α του παραρτήματός της, οι εθνικές αρχές μπορούν να ζητήσουν από τις επιχειρήσεις τις πληροφορίες που είναι ευλόγως αναγκαίες και δικαιολογούνται αντικειμενικώς για να μπορέσουν να εξακριβώσουν την τήρηση των όρων για την προστασία των καταναλωτών, όταν λαμβάνουν καταγγελία ή διεξάγουν έρευνα με δική τους πρωτοβουλία.
- 86 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, η οδηγία για την αδειοδότηση I δεν προβλέπει καμία υποχρέωση των αρμόδιων εθνικών αρχών όσον αφορά την αναγνώριση των αποφάσεων αδειοδοτήσεως που λαμβάνονται στο κράτος από το οποίο παρέχονται οι οικείες υπηρεσίες.
- 87 Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένουν οι αποδέκτες των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορεί να εξαρτά την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών από ορισμένες προϋποθέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας αυτής.
- 88 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διαδικασίες επιτηρήσεως σχετικά με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο διαμένουν οι αποδέκτες των εν λόγω υπηρεσιών.

Επί του τρίτου ερωτήματος

89 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι απαγορεύει στις αρχές του κράτους μέλους να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν επί του εδάφους του κράτους αυτού υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, την υποχρέωση καταχωρίσεως των εν λόγω υπηρεσιών και εγκαταστάσεως στο κράτος αυτό υποκαταστήματος ή νομικής οντότητας ανεξάρτητης από αυτήν που είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος εκπομπής.

– Επί του παραδεκτού

90 Η Ουγγρική Κυβέρνηση και η ΝΜΗΗ φρονούν ότι το τρίτο ερώτημα είναι απαράδεκτο.

91 Διατείνονται ότι η διαφορά της κύριας δίκης δεν έχει σχέση ούτε με την ελευθερία εγκαταστάσεως ούτε με τις πτυχές του δικαίου της Ένωσης που αφορούν τις διασυνοριακές υπηρεσίες, οι οποίες προβάλλονται με το ερώτημα αυτό. Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο εγείρει προβλήματα διαφορετικής φύσεως από αυτά της υπό κρίση υποθέσεως. Πρόκειται για ζήτημα επί του οποίου δεν χρειάζεται να αποφανθεί και, επομένως, δεν ασκεί επιρροή στην επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

92 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 267 ΣΛΕΕ αποτελεί μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, με την οποία το Δικαστήριο τους παρέχει τα στοιχεία ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς επί της οποίας καλούνται να αποφανθούν (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση *Fish Legal* και *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, σκέψη 29).

93 Τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο, εντός του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου που αυτό προσδιόρισε με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, απολαύουν τεκμηρίου λυσιτελείας. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή επίσης όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση *Fish Legal* και *Shirley*, EU:C:2013:853, σκέψη 30).

94 Εν προκειμένω, ερωτηθέν από το Δικαστήριο στο πλαίσιο αιτήματος παροχής διευκρινίσεων, βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους θα του ήταν χρήσιμη η απάντηση στο ερώτημα αυτό, σε περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο διαπιστώσει παράβαση του άρθρου 56 ΣΛΕΕ. Επομένως, δεν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το αιτούν δικαστήριο δεν έχει σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης.

95 Συνεπώς, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

– Επί της ουσίας

96 Όσον αφορά την υποχρέωση καταχωρίσεως μιας υπηρεσίας όπως αυτή της κύριας δίκης στο έδαφος του κράτους μέλους επί του οποίου παρέχεται η εν λόγω υπηρεσία, επισημαίνεται ότι από το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας για την αδειοδότηση I προκύπτει ότι μπορεί να επιβληθεί

στον παρέχοντα υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών η υποχρέωση να υποβάλει, πριν εκκινήσει τη δραστηριότητά του, στις εθνικές κανονιστικές αρχές κοινοποίηση περιλαμβάνουσα τις κατ' ελάχιστο όριο απαιτούμενες πληροφορίες για την τήρηση μητρώου από τις αρχές αυτές.

- 97 Από το άρθρο 3, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας για την αδειοδότηση I προκύπτει επίσης ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιορίζονται σε αυτό που είναι αυστηρώς αναγκαίο για τον προσδιορισμό του φορέα της παροχής των υπηρεσιών, όπως ο αριθμός μητρώου της εταιρίας και τα πρόσωπα επαφής του, η διεύθυνσή του, σύντομη περιγραφή του δικτύου ή της υπηρεσίας, καθώς και η προβλεπόμενη ημερομηνία ενάρξεως της δραστηριότητάς του. Η διάταξη αυτή διευκρινίζει επίσης ότι η παροχή υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν μπορεί να εξαρτάται από τη χορήγηση, στην εν λόγω επιχείρηση, ρητής αποφάσεως ή οποιασδήποτε άλλης διοικητικής πράξεως. Επιπλέον, αφού προβεί στην κοινοποίηση, η επιχείρηση μπορεί να αρχίσει τη δραστηριότητά της.
- 98 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 70 της παρούσας αποφάσεως, το γεγονός ότι η οδηγία-πλαίσιο και οι ειδικές οδηγίες που αποτελούν το ΝΚΠ, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η οδηγία για την αδειοδότηση I, δεν εναρμονίζουν πλήρως τις εθνικές νομοθεσίες στον τομέα των δικτύων και των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δεν εμποδίζει τον νομοθέτη της Ένωσης, όσον αφορά ορισμένες ειδικές πτυχές του ΝΚΠ, να θέτει αυστηρά όρια στο περιθώριο χειρισμών των κρατών μελών.
- 99 Ακριβώς αυτή είναι η περίπτωση του άρθρου 3 της οδηγίας για την αδειοδότηση I, το οποίο περιλαμβάνει νομικό πλαίσιο σχετικά με τις προϋποθέσεις τις οποίες μπορούν να επιβάλλουν οι εθνικές κανονιστικές αρχές ενός κράτους μέλους για να επιτρέψουν στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη την παροχή, επί του εδάφους του εν λόγω κράτους, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- 100 Επομένως, διαπιστώνεται ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών να καταχωρίζουν τις υπηρεσίες αυτές ενώπιον των εθνικών κανονιστικών αρχών του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου παρέχονται οι εν λόγω υπηρεσίες προβλέπεται ρητώς στην οδηγία για την αδειοδότηση I. Κατά συνέπεια, το άρθρο 56 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν τέτοια υποχρέωση, καθόσον πληρούν τις καθοριζόμενες στο άρθρο 3 της οδηγίας για την αδειοδότηση I απαιτήσεις.
- 101 Όσον αφορά την υποχρέωση επιχειρήσεως η οποία επιθυμεί να παρέχει υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε άλλο κράτος μέλος από αυτό στο οποίο είναι εγκατεστημένη να εγκαταστήσει εκεί υποκατάστημα ή αυτόνομη νομική οντότητα, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 56 ΣΛΕΕ επιτάσσει όχι μόνον την εξάλειψη κάθε δυσμενούς διακρίσεως έναντι του παρέχοντος υπηρεσίες λόγω της ιθαγένειάς του ή λόγω του ότι είναι εγκατεστημένος σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό στο οποίο πρόκειται να παρασχεθεί η υπηρεσία, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, ακόμη και αν αυτός εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και σε εκείνους των άλλων κρατών μελών, οσάκις μπορεί να παρεμποδίσει, να παρενοχλήσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστικές τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες όταν αυτός είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες (απόφαση Κωνσταντινίδης, C-475/11, EU:C:2013:542, σκέψη 44).
- 102 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διάταξη του εθνικού δικαίου κατά την οποία επιχείρηση εγκατεστημένη εντός άλλου κράτους μέλους πρέπει να δημιουργήσει μόνιμη εγκατάσταση στο κράτος μέλος όπου φέρεται ότι παρέχει υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών παραβαίνει την απαγόρευση του άρθρου 56 ΣΛΕΕ περί επιβολής οποιουδήποτε περιορισμού στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

- 103 Ασφαλώς, περιορισμοί της ελευθερίας αυτής μπορούν, γενικώς, να γίνουν δεκτοί ως μέτρα παρεκκλίσεως, για λόγους δημόσιας τάξεως, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας, οι οποίοι ρητώς προβλέπονται στο άρθρο 52 ΣΛΕΕ, εφαρμοστέα στον τομέα αυτό δυνάμει του άρθρου 62 ΣΛΕΕ, ή δικαιολογούμενα, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος (απόφαση *Garkalns*, C-470/11, EU:C:2012:505, σκέψη 35).
- 104 Πάντως, υποχρέωση εγκαταστάσεως ισοδυναμεί με άρνηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών με συνέπεια να καθιστά άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το άρθρο 56 ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, αποφάσεις Επιτροπή κατά Γερμανίας, 205/84, EU:C:1986:463, σκέψη 52, και Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-546/07, EU:C:2010:25, σκέψη 39).
- 105 Εν πάση περιπτώσει, και όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στα σημεία 89 και 91 των προτάσεών της, οι ευρύτερες δυνατότητες ελέγχου που θα προσέφερε η εγκατάσταση υποκαταστήματος ή αυτόνομης νομικής οντότητας δεν δικαιολογούνται στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 106 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση ότι το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι:
- δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν στο έδαφος τους υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, την υποχρέωση να καταχωρίζουν τις υπηρεσίες αυτές, καθόσον τηρούν τις καθοριζόμενες στο άρθρο 3 της οδηγίας για την αδειοδότηση I προϋποθέσεις, και
 - απαγορεύει, αντιθέτως, να επιβάλλεται στις επιχειρήσεις οι οποίες επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, σε άλλο κράτος μέλος από αυτό στο οποίο είναι εγκατεστημένες να εγκαθιστούν εκεί υποκατάστημα ή νομική οντότητα ανεξάρτητη από αυτήν που είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος εκπομπής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 107 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, έχει την έννοια ότι υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων εμπίπτει στην έννοια της «υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών», κατά τη διάταξη αυτή.

Το γεγονός ότι η υπηρεσία αυτή περιλαμβάνει σύστημα υπό όρους προσβάσεως, κατά το άρθρο 2, στοιχεία εα' και στ', της οδηγίας-πλαisiού, δεν ασκεί συναφώς επιρροή.

Ο φορέας που παρέχει υπηρεσία όπως αυτή της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως φορέας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, από απόψεως της οδηγίας-πλαisiού.

- 2) Υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, υπηρεσία η οποία συνίσταται στην παροχή, έναντι αντιπαροχής, υπό όρους προσβάσεως σε πακέτο προγραμμάτων το οποίο αναμεταδίδεται μέσω δορυφόρου και περιλαμβάνει υπηρεσίες μεταδόσεως ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών προγραμμάτων συνιστά παροχή υπηρεσιών κατά το άρθρο 56 ΣΛΕΕ.
- 3) Οι διαδικασίες επιτηρήσεως σχετικά με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο διαμένουν οι αποδέκτες των εν λόγω υπηρεσιών.
- 4) Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι:
 - δεν απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν στο έδαφός τους υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, την υποχρέωση να καταχωρίζουν τις υπηρεσίες αυτές, καθόσον τηρούν τις καθοριζόμενες στο άρθρο 3 της οδηγίας για την αδειοδότηση I προϋποθέσεις, και
 - απαγορεύει, αντιθέτως, να επιβάλλεται στις επιχειρήσεις, οι οποίες επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή της κύριας δίκης, σε άλλο κράτος μέλος από αυτό στο οποίο είναι εγκατεστημένες, να εγκαθιστούν εκεί υποκατάστημα ή νομική οντότητα ανεξάρτητη από αυτήν που είναι εγκατεστημένη στο κράτος μέλος εκπομπής.

(υπογραφές)